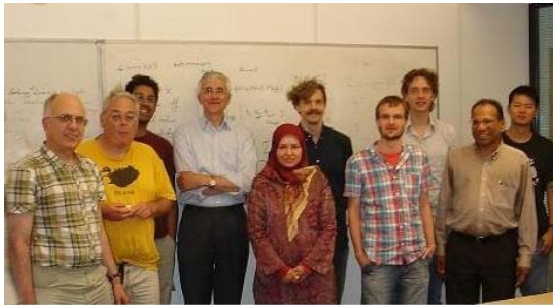


برگی از سفر مطالعاتی

مژگان محمودی*



در پی پیشنهاد سردبیر خبرنامه، برآن شدم که شمه‌ای از تجربیات فرصت مطالعاتی خود را برای اعضای محترم انجمن ریاضی بازگو نمایم. کمبود بودجه دانشگاه‌ها وضع رفت‌وآمدهای برون مرزی (حتی داخلی) را نیز دچار اختلال نموده، در حالی که برای پیشرفت علوم به‌ویژه ریاضیات یکی از لازمه‌های غیرقابل گذشت، ارتباط است.

پس از سه سال درخواست و در پی پشتیبانی جدی ریاست دانشگاه، اینجانب آبان‌ماه سال گذشته راهی فرصت مطالعاتی شدم. حال آن‌که پس از ۶ سال مداوم کار اجرایی از حال و هوای پژوهش دور افتاده بودم، ولی البته دیدگاه‌های اجرایی، گیرنده‌های نگرش همه جانبه به اطراف را در من قوی کرده بود. با توجه به این‌که شنیده بودم رشته تخصصی‌ام، که جبرهای کلی (جامع) در رسته‌ها است در علوم کامپیوتر کاربردهای جالبی دارد، با مشورت بزرگان (پدر و پدربزرگ آکادمیک)، گروه علوم کامپیوتر نظری دانشکده علوم کامپیوتر دانشگاه بیرمنگام انگلستان را برای گذراندن فرصت مطالعاتی انتخاب کردم.

بی‌درنگ از فرودگاه به همراه میزبان خود (پروفسور آخیم یونگ، که آلمانی تبار است) به دانشکده برای شرکت در سخنرانی یک ریاضی‌دان (زن) که کار در نظریه شبکه (پروفسور پریسلی) رفتیم. قبل و بعد از سخنرانی با او در دفتر میزبان خود به بحث و تبادل نظر علمی مشغول شدیم. این را نوشتم تا روال سخنرانی‌های منظم تا آخر دوره حضور خود را به عنوان اولین برگ سفر عنوان کنم. برگ‌های پرفایده که نظم و استمرار آن چشمگیر بود. سخنرانی میهمانان خارج از دانشگاه یا خارج از گروه اغلب ماهی یک‌بار بود، در حالی که زمان سخنرانی‌ها، هفتگی و گاهی هفته‌ای ۲ بار بود، در این سخنرانی‌ها اعضای گروه یا دانشجویان دکتری در مورد پژوهش‌های در دست انجام خود صحبت کرده و از دیگران ایده می‌گرفتند. زمان سخنرانی‌ها اغلب در زمان ناهار تعیین می‌شد که همه بتوانند شرکت کنند و همه واقعاً شرکت می‌کردند (ساندویچ یا

برای بخش‌های متنوع و تخصصی اقتصاد و اجتماع مختل خواهد کرد.

مگر در مسابقات ورزشی هم فساد وجود ندارد، چرا هست! ولی حرفه‌های فاسد در ورزش و هنر حق تبلیغ ندارند و از جامعه خود طرد می‌شوند، ولی سوداگران کنکور متأسفانه خود را جزء جامعه علمی قلمداد می‌کنند و تبلیغات بازاری مزورانه‌اشان گوش جوانان را پر می‌کند. در این مسیر غلط متأسفانه جامعه دانشگاهی هم به تولید مدرک، مقاله و افزایش بی‌رویه دانشجوی کمک کرد. آن‌جا که همکاران ما سهمیه‌خواهی می‌کردند که دانشجوی بیشتری داشته باشند. پس شاید بسیاری از ریشه‌های افت ریاضی را ابتدا باید در جامعه خودمان جستجو کنیم.

یک پیشنهاد

پیشنهاد می‌نمایم با حمایت دولت، کمیسیون پیشبرد ریاضیات فرهنگستان علوم، کارگروهی را برای بررسی مجدد و ارائه راهکار برای جلوگیری از افت ریاضی تشکیل دهد و این کارگروه در یک زمان ۶ ماهه راه حل‌هایی را ارائه دهد و شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی از این کارگروه و پیشنهادها آن حمایت نمایند.

* معلم ریاضی



شماره ویژه فرهنگ و اندیشه ریاضی

به منظور گرامی‌داشت یاد و مقام معلم بزرگ ریاضی کشور، استاد پرویز شهریاری، نشریه فرهنگ و اندیشه ریاضی در نظر دارد ویژه‌نامه‌ای شایسته مقام ایشان منتشر کند. با توجه به زمینه‌های فعالیت آن زنده یاد، از اعضای محترم جامعه ریاضی کشور درخواست می‌شود مطالب خود را در زمینه‌های "آموزش ریاضی، فلسفه ریاضی، سرگرمی‌های ریاضی، عمومی کردن ریاضی و هر گونه خاطره یا مطلبی مرتبط با ایشان و کارهایشان" برای چاپ در این ویژه‌نامه ارسال نمایند. جهت اطلاعات بیشتر به نشانی mct.iranjournals.ir مراجعه شود.

جای خود را نیز به همراه داشتند).

برگ دوم این سفر تفاوت علوم کامپیوتر نظری و ریاضیات است که بیش از حد انتظارم بود. به طور مثال، این رشته نیز مانند ریاضی محض، نظری است ولی فاصله با کاربرد آن (در شاخه های دیگر این رشته) بسیار کم است (شاید حداکثر ۲ سال). دانشمندان این رشته، آزادی ریاضی دانان محض را ندارند که هر چه بخواهند برای پژوهش انتخاب نمایند. آنان باید موضوع هایی را بررسی کنند که بتوانند استفاده آن را در علوم کامپیوتر توجیه نمایند. البته دانشمندان صاحب نام این رشته عموماً ریاضی دانان برجسته ای بوده اند که موضوع رساله آن ها برای علوم کامپیوتر نظری نیز مفید بوده است. جالب است بدانید اغلب این افراد، توپولوژیست ها، منطقیون، و کاتگوریست ها هستند. آن ها به سرعت پیش می روند، و مدعی هستند که مقدمات و پایه های لازم برای علوم کامپیوتر که توسط ریاضی دانان یافته شده است، در حال اتمام است و دانشمندان علوم کامپیوتر نظری باید این مقدمات را پایایی کاربرد آن فراهم آورند. برگ سوم این سفر را می توانم جایگاه و نقش به جای استاد تمام ها (پروفسورها) در گروه اعلام کنم. به عنوان مثال، اعضای کمیته های استخدام فقط استاد تمام ها هستند. هم چنین، برای هر استادیار تازه استخدام یک راهنما (مرشد) از بین استاد تمام ها تعیین می شود که او را تا زمان تبدیل وضعیت استخدام یا ارتقاء هدایت می کند و نظر او برای تبدیل وضعیت و ارتقاء فرد اهمیت بسزایی دارد.

برگ چهارم جایگاه استادان جوان و عدم فشار به آن ها برای تدریس زیاد یا برای تهیه سالانه مقاله است. در واقع آنان باید برنامه ۳ ساله ای ارائه داده و آن را اجرا کنند و انتظار می رود در پایان ۳ سال، یک یا ۲ مقاله و ۱ یا ۲ مقاله کنفرانسی داشته باشند. برگ پنجم، اعلام مقاله برتر از بین مقاله های اعضا در هر ماه توسط ریاست دانشکده بود. کاری که افراد را تشویق به بالا بردن کیفیت مقاله هایشان می کند.

برگ ششم برگزاری ساده و منظم کنفرانس و سمینار توسط کارمندان و دانشجویان به سرپرستی یک عضو یا اعضای کمیته اجرایی بود.

برگ هفتم، جلسات دیدار از دانشکده و آشنایی دانش آموزان و خانواده های آن ها با رشته و برنامه مربوطه بود که ظاهراً حداقل ۲ بار در سال برگزار می شود.

برگ هشتم، تکالیف و کلاس های حل تمرین با برنامه مشخص و ارزیابی مستمر برای دانشجویان دوره های کارشناسی است که باعث بالا رفتن سطح کارکرد آن ها می شود. آمار افتاده ها اغلب بسیار کم حدود ۵ تا ۱۰ درصد و آمار نمرات بسیار خوب، اغلب بالا و حدود ۲۰ درصد عنوان می شد.

برگ نهم دسترسی همه اعضای هیأت علمی و دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی به اتاقی حاوی لوازم التحریر و دستگاه های کپی و چاپ بود؛ البته با استفاده معقول و تعریف شده از این امکانات توسط استفاده کنندگان.

برگ دهم اهمیت ویژه و تبلیغات برای فعالیت بانوان در دانشگاه ها و تأثیردهی آن در رتبه بندی دانشگاه ها بود. هر چند در عمل تعداد بانوان استاد، تحصیل کرده یا در حال تحصیل در رشته های علوم بسیار نادر و به مراتب کمتر از کشور ما بود.

هر چند ظاهراً بیشتر نکات بالا از فضا و فعالیت های مثبت آنان حاکی است ولی موارد منفی نیز دیده می شد که چون در کشور مشکل مشابه وجود ندارد به عنوان برگه از سفر آورده نشده است. (به عنوان مثال، از نگذراندن درس توسط دانشجویان دکتری، یا تشکیل جلسه دفاع از رساله با تنها ۲ نفر داور - یکی داخلی و یکی خارجی - و بدون حضور استاد راهنما، می توان نام برد).

امید که مسئولان محترم دانشگاه ها با حمایت جدی از سفرهای پژوهشی به خارج (و در داخل) کشور، موجبات پیشرفت هر چه بیشتر علوم و فراهم سازی زمینه کارهای مشترک و بین رشته ای را فراهم آورند.

* دانشگاه شهید بهشتی

★ ★ ★

آگهی

ده سری پوستر رنگی: پنج سری به قطع 58×88 سانتی متر به نام های ابوریحان بیرونی، ابوالوفا بوزجانی، ابوعبداله محمد بن موسی خوارزمی، غیاث الدین ابوالفتح عمر خیام و غیاث الدین جمشید کاشانی و پنج سری پوستر به قطع 48×68 سانتی متر به نام های تمدن اسلامی، دوران طلایی یونان، دوران های اولیه، عصر نوین و نوزائی (رنسانس)، از انتشارات ستاد ملی سال جهانی ریاضیات در دبیرخانه انجمن موجود است. بهای این ده پوستر ۶۰۰/۰۰۰ ریال و هزینه ارسال آن ها ۲۰۰/۰۰۰ تعیین شده است. این مجموعه زیبا و پرمحتوا می تواند زینت بخش کتابخانه ها، سالن ها، کلاس ها، اتاق ها و راهروهای دانشگاه ها، دبیرستان ها و مجمعی نظیر فرهنگ سراها و خانه های ریاضیات باشد. از علاقه مندان، به ویژه مسئولان و مدیران محترم تقاضا می شود جهت خرید این مجموعه نفیس با دبیرخانه انجمن تماس بگیرند.